

MARTA SAGAN-MARTKO

Uniwersytet Rzeszowski

msagan@ur.edu.pl

ORCID: 0000-0003-1385-2141

Opłata od posiadania psów – danina o marginalnym znaczeniu czy niewykorzystanym potencjale?

**Fee for owning dogs – a levy of marginal
importance or unused potential?**

Streszczenie. Celem artykułu jest wykazanie, że opłata od posiadania psów, która traktowana jest jako danina o marginalnym znaczeniu fiskalnym, nie powinna być postrzegana wyłącznie przez pryzmat tego kryterium. Zestawienie obowiązujących przepisów w przedmiocie opłaty od posiadania psów z rozwiązaniami przyjętymi w innych państwach pozwala na wskazanie możliwych kierunków zmian przepisów, które z jednej strony umożliwiłyby skuteczne egzekwowanie tego świadczenia, z drugiej – wpłynęły na wzrost świadomości opiekunów psów, a co za tym idzie – bezpieczeństwa publicznego.

Słowa kluczowe: opłata od posiadania psów; znaczenie fiskalne; bezpieczeństwo publiczne.

Abstract. The aim of the article is to demonstrate that a fee for owning dogs, which is considered as a levy of a marginal fiscal importance, should not be per-

ceived solely through a prism of this criterion. A summary of applicable regulations regarding the fee for owning dogs with solutions adopted in other countries allows us to indicate possible directions of changes in regulations that on the one hand, would enable effective enforcement of this levy, and on the other, would increase an awareness of dog owners and, consequently, public safety.

Keywords: fee for owning dogs; fiscal importance; public safety.

1. Wprowadzenie

Podatek od psów domowych wprowadzono w Królestwie Prus już w 1810 r. jako jeden z tzw. podatków od luksusu. Prawodawca wychodził z założenia, że posiadacz psa, który nie jest zwierzęciem użytkowym, musi także posiadać duży zasób środków finansowych¹. W podobnym okresie w Nowej Zelandii zdecydowano się na pobieranie tego rodzaju daniny. Podatek od psa został wprowadzony w 1880 r. na mocy ustawy o rejestracji psów². Miała ona na celu egzekwowanie rejestracji i późniejszą kontrolę nad posiadaczami psów³. Po jego uiszczeniu otrzymywano obrożę ułatwiającą identyfikację zwierzęcia. Warto w tym miejscu wskazać, że już w XIX w. przyjęto słuszne rozwiązanie, które do tej pory nie zostały zastosowane w rodzimym porządku prawnym.

Opłata od posiadania psów jest uregulowana w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych⁴ od 1 stycznia 2008 r.⁵ Przed wskazaną datą danina ta funkcjonowała w obrocie prawnym jako podatek od posiadania psów zaliczany do podatków o charakterze konsumpcyjnym. Miał stosunkowo długą tradycję i został wprowadzony

---

¹ <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/450892,luksus-merdajacy-ogonem.html>, (dostęp: 19.09.2023 r.).

² New Zealand Government, Dog Registration Act 1880, art. 124–129, http://www.nzlii.org/nz/legis/hist_act/dra188044v1880n24264/, (dostęp: 19.09.2023).

³ Por. C. Cumming, *The Hokianga Dog Tax Uprising*, „Counterfutures: Left Thought and Practice Aotearoa” 2021, vol. 11, s. 19–33.

⁴ Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 70), dalej: u.p.o.l.

⁵ Została wprowadzona ustawą z dnia 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 249, poz. 1828).

głównie ze względów ochrony weterynaryjnej⁶. Był on powszechnie krytykowany w doktrynie ze względu na marginalne wpływy. Nie można mu było przypisać znaczenia w ramach funkcji fiskalnej ani też żadnej innej funkcji, jaką podatek może pełnić w systemie podatkowym. Całość wpływów zasilała budżety gmin⁷. Był to podatek kwotowy. Jego wysokość ustalana była przez gminy do maksymalnej kwoty określonej rozporządzeniem ministra finansów⁸. Warto zauważyć, że w wielu gminach koszty realizacji tego podatku przekraczały osiąmane z jego tytułu wpływy⁹, natomiast aktualny kształt regulacji odpowiada potrzebom samorządów gminnych. W poprzednim stanie prawnym nie miały bowiem możliwości rezygnacji z pobierania tej daniny publicznej – jedynie ustawodawca mógł wyeliminować z obrotu prawnego obowiązek podatkowy w podatku od posiadania psów¹⁰. W uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw podkreślono, że za zniesieniem podatku przemawiały względy fiskalne: „W obecnym stanie prawnym podatek od posiadania psów jest świadczeniem obligatoryjnym. W związku z tym gminy muszą pobierać podatek nawet w sytuacji, gdy koszty jego poboru zdecydowanie przekraczają wpływy z tego tytułu do budżetu gminy. Jednakże, biorąc pod uwagę fakt, że w 2005 r. wpływy z podatku od posiadania psów wyniosły około 14,6 mln zł, nie znajduje uzasadnienia likwidacja tego podatku bez wprowadzania w to miejsce innego świadczenia”. Co do zasady kierunek zmian w opodatkowaniu posiadania psów należy oce-

⁶ A. Hanusz, *Podatek od posiadania psów* [w:] A. Hanusz, P. Czernski, A. Niezgoda, *Dochody budżetu gminy*, Warszawa 2006, LEX.

⁷ Na temat funkcji podatków szerzej R. Zieliński, *Funkcje podatków w doktrynie prawnofinansowej oraz ich znaczenie dla praktyki stanowienia prawa podatkowego*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2019, nr 1, s. 115–130.

⁸ W ostatnim roku obowiązywania podatek ten wynosił średnio 40 zł rocznie od jednego psa.

⁹ L. Etel, [w:] C. Kosikowski, E. Ruśkowski (red.), *Finanse publiczne i prawo finansowe*, Warszawa 2006, s. 626. Por. W. Baran, J. Tyczka, *Opłata od posiadania psów w miastach na prawach powiatu. Analiza badań empirycznych*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2017, nr 2, s. 61–85, DOI: <https://doi.org/10.12775/PBPS.2017.010>.

¹⁰ P. Borszowski, K. Stelmaszczyk, *Komentarz do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* [w:] *Podatki i opłaty lokalne. Podatek rolny. Podatek leśny. Komentarz*, Warszawa 2016, art. 18(a), LEX.

nić pozytywnie¹¹. Wątpliwa pozostaje jednak odpowiedź na pytanie, dlaczego podatek został zamieniony w opłatę, chociaż nie zmieniła się jego istota prawno-ekonomiczna. Powinno bowiem dążyć się do eliminacji z lokalnego prawa podatkowego zjawiska nazywania podatków opłatami¹².

Przy przygotowaniu pracy wykorzystano przede wszystkim metodę formalno-dogmatyczną, która jako podstawa badań prawniczych posłużyła do egzegezy i interpretacji aktów prawnych regulujących daniny związane z posiadaniem psów. Ponadto posłużono się metodą prawno-historyczną oraz komparatystyczną. Przeprowadzone badania doprowadziły do wniosku, iż opłata od posiadania psów jest daniną o „niewykorzystanym potencjale”, która mogłaby być narzędziem zmierzającym do zwiększenia bezpieczeństwa publicznego poprzez zwiększenie świadomości posiadaczy psów dotyczącej z jednej strony potrzeb gatunkowych psów, a z drugiej – odpowiedzialności za posiadane zwierzęta. Dobrym przykładem rozwiązań są unormowania niemieckie, ale także włoskie czy irlandzkie. Nie we wszystkich z tych państw posiadanie psa związane jest z uiszczaniem daniny publicznej, ale w każdym obligatoryjne jest podjęcie środków umożliwiających identyfikację psa oraz jego właściciela, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo publiczne oraz poczucie odpowiedzialności za zwierzę.

---

¹¹ Zasadnicza różnica zachodząca pomiędzy podatkiem a opłatą od posiadania psów sprowadza się do tego, że wprowadzenie opłaty od posiadania psów pozostawiono do swobodnego uznania właściwej rady gminy. L. Etel *Konstrukcja prawna podatków i opłaty realizowane przez gminne organy podatkowe* [w:] M. Popławski (red.), *Wymiar i pobór podatków i opłat lokalnych*, Białystok 2009, s. 86.

¹² L. Etel, R. Dowgier, *Podatki i opłaty lokalne – czas na zmiany*, Białystok 2013, s. 135. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że koncepcja teoretyczna opłaty zakłada, że danina ta wykazuje wszystkie cechy podatku poza nieodpłatnością. D. Antonów, *Szczególne opłaty administracyjne*, Wrocław 2017, s. 27 oraz powołana tamże bardzo obszernie literatura. Opłata od posiadania psów jest natomiast świadczeniem nieodpłatnym, a zatem posiada cechy podatku. K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, *Komentarz do art. 18a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* [w:] T. Brzezicki, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, J. Wantoch-Rekowski, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, Gdańsk 2013, s. 480.

2. Oplata od posiadania psów – aktualne regulacje

Oplata od posiadania psów jest opłatą fakultatywnie wprowadzaną przez radę gminy. Jako świadczenie publicznoprawne, stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 2 lit c ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹³, wpływy z tej opłaty stanowią jedno ze źródeł dochodów własnych gmin. Może być pobierana od osób fizycznych posiadających psy. Użycie sformułowania „posiadacz”, a nie „właściciel” wynika z tego, że udowodnienie istnienia prawa własności psa wobec braku powszechnego obowiązku znakowania i ewidencji psów jest często niemożliwe – zwłaszcza w sytuacji braku kooperacji z organem podatkowym¹⁴. Pojęcie „posiadanie psa” należy rozumieć w sensie faktycznym i prawnym jako stan władztwa nad psem. Ogólnie rzecz ujmując, posiadanie psa to nic innego jak faktyczne władztwo nad psem. Władztwo to może wynikać z konkretnego tytułu prawnego (własności) bądź też może być wykonywane bez takiego tytułu¹⁵. Warto zauważyć, że skoro prawodawca posłużył się terminem „posiadanie”, nie zawężając przedmiotu analizowanej opłaty wyłącznie do posiadania samoistnego, to należy przyjąć, że przedmiotem opłaty od posiadania psów będzie zarówno posiadanie samoistne, jak i zależne¹⁶. Obowiązku jej opłacania nie można nałożyć na osoby prawne bądź jednostki organizacyjne posiadające psy. W przypadku, w którym pies stanowi majątek spółki cywilnej, wspólnik tej spółki pozbawiony jest nad nim takiego władztwa, które uzasadniałoby jego obowiązek podatkowy z art. 13 ust. 1 u.p.o.l.¹⁷ Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że ustawodawca dopuszcza sytuację, w której pies,

---

¹³ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2267 ze zm.).

¹⁴ R. Dowgier, L. Etel, G. Liszewski, B. Pahl [w:] R. Dowgier, L. Etel, G. Liszewski, B. Pahl, *Podatki i opłaty lokalne. Komentarz*, art. 18(a), LEX.

¹⁵ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 4 października 2010 r., I SA/Gl 572/10, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych (CBOSA).

¹⁶ P. Czerski, *Podmiot i przedmiot opłaty od posiadania psów* [w:] A. Hanusz (red.), *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, LEX.

¹⁷ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 sierpnia 2002 r., III SA 3153/01, OSP 2004, z. 11, poz. 134. Teza zachowuje aktualność pomimo zmiany stanu prawnego.

będący własnością np. osoby prawnej bądź innego podmiotu prawnego, nie jest przedmiotem opodatkowania, mimo że opiekuje się nim konkretna osoba fizyczna. Obowiązkowi podatkowemu nie podlegają wobec tego osoby fizyczne zatrudnione w innych jednostkach organizacyjnych niemających osobowości prawnej, np. organach Policji, które to jednostki w wielu przypadkach są właścicielami psów¹⁸.

Ustawodawca przewidział zwolnienia w zakresie jej pobierania, z których korzystają: członkowie personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych, jeżeli nie są obywatelami polskimi i nie mają miejsca stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – pod warunkiem wzajemności; osoby zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁹ – z tytułu posiadania jednego psa; osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – z tytułu posiadania psa asystującego²⁰; osoby w wieku powyżej 65 lat prowadzących samodzielnie gospodarstwo domowe – z tytułu posiadania jednego psa, oraz podatnicy podatku rolnego od gospodarstw rolnych – z tytułu posiadania nie więcej niż dwóch psów. Rada gminy na podstawie art. 19 pkt 3 u.p.o.l. może wprowadzać inne niż wymienione w ustawie zwolnienia przedmiotowe od opłat lokalnych. Należy podkreślić, że zwol-

---

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 100 ze zm.).

²⁰ Zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych pies asystujący oznacza odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, w szczególności psa przewodnika osoby niewidomej lub niedowidzącej oraz psa asystenta osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego (Dz.U. Nr 64, poz. 399) wyodrębnione zostały cztery rodzaje psów asystujących, którym przypisano odmienne funkcje: pies przewodnik osoby niewidomej lub niedowidzącej, pies asystent osoby niepełnosprawnej ruchowo, pies sygnalizujący osoby głuchej i niedosłyszącej, pies sygnalizujący atak choroby.

nienie przedmiotowe w tej opłacie musi dotyczyć wyłącznie jej przedmiotu, czyli kwestii związanych z posiadanymi psami, co oznacza, że musi być uzależnione od takich kryteriów czy okoliczności, które nie pozwalają zidentyfikować konkretnej osoby (podmiotu) zobowiązanej do uiszczenia opłaty²¹. Przedmiotowe zwolnienie to takie, które dotyczy podmiotu opłaty niejako pośrednio, przysługuje tym zobowiązany, którzy posiadają psy (przedmiot opłaty)²², wyróżniające się określoną cechą warunkującą powstanie zwolnienia²³. Rada gminy nie może natomiast wprowadzić zwolnienia podmiotowego, tj. takiego, w którym decyduje przymiot podmiotu (np. emeryt, rencista)²⁴.

Ustawodawca w u.p.o.l. nie uregulował właściwości miejscowej organów uprawnionych do pobierania opłaty od posiadania psów²⁵. Wobec powyższego, stosując zasady ogólne wynikające z art. 17 Ordynacji podatkowej²⁶, należy wskazać, że organem właściwym miejscowo będzie wójt, burmistrz, prezydent miasta według miejsca zamieszkania osoby posiadającej psa. Zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokość stawki są ustalane w drodze uchwały rady gminy. Możliwe jest zarządzenie jej poboru w drodze inkasa.

---

²¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 19 września 2012 r., I SA/Gl 578/12 (CBOSA).

²² Wprowadzenie w drodze uchwały rady gminy zobowiązania właściciela psa do złożenia informacji o liczbie posiadanych psów, danych dotyczących właściciela psa, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, PESEL oraz dane psa, tj. data nabycia, rasa, płęć, numer mikrochipa, zabieg sterylizacji lub kastracji, wykracza poza kompetencje wynikające z dyspozycji art. 19 pkt 1 u.p.o.l. gdyż nie mieści się w kategorii zasad ustalania i poboru oraz terminów płatności i wysokości stawek opłat określonych w u.p.o.l. (uchwała Kolegium RIO w Łodzi z 3 października 2012 r., 32/122/2012, LEX nr 1225242).

²³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 31 stycznia 2013 r., I SA/Gl 1272/12 (CBOSA).

²⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 29 listopada 2006 r., I SA/Po 780/06 (CBOSA).

²⁵ Nie została uregulowana także w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 565).

²⁶ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2383).

3. Rozwiązania przyjęte w innych państwach

W Niemczech z posiadaniem psa wiąże się obowiązek podatkowy, ale także inne, które mają na celu ograniczenie liczby utrzymywanych zwierząt oraz odpowiednie przygotowanie do zostania opiekunem zwierzęcia²⁷. Za pobór podatku od posiadania psów odpowiadają gminy, które określają także jego wysokość oraz możliwości wprowadzenia zwolnień. Stawka podatku wobec powyższego może się znacznie różnić pomiędzy gminami. Przykładowo, w 2015 r. kwoty na podstawie porównania regulacji w 70 gminach ustalono, że stawki te wynoszą od 0 do 189 euro rocznie za jednego psa²⁸. Kwotę podatku często łączy się w odniesieniu do drugiego i każdego kolejnego psa przypadającego na gospodarstwo domowe (a nie na właściciela). Wiele gmin wprowadza także znacznie podwyższoną stawkę podatku²⁹ na niektóre rasy psów – tzw. psy bojowe lub „psy z listy”³⁰. Co więcej, posiadanie psów określonych ras lub spełniających inne kryteria poza podwyższoną stawką podatku może podlegać dodatkowym wymaganiom. Nadrenia Północna-Westfalia wprowadziła trzy dodatkowe kategorie i jeżeli pies należy do jednej z nich, musi zostać zgłoszony do urzędu ds. porządku i bezpieczeństwa publicznego (*Ordnungsamt*). Są to psy uważane za niebezpieczne³¹ i ich mieszkańcy, „pewne (wyznaczone) rasy” (*bestimmte Rassen*)³² oraz kategoria „40/20” przeznac-

---

²⁷ Szczegółowe wymogi odnośnie posiadania niektórych ras psów oraz stawki podatku różnią się pomiędzy gminami oraz krajami związkowymi. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie wybranych przykładowych rozwiązań, które przyczyniają się do zwiększenia świadomości opiekunów psów oraz, w konsekwencji, bezpieczeństwa publicznego.

²⁸ <https://www.test.de/FAQ-Hundesteuer-Antworten-auf-die-wichtigsten-Fragen-4836779-0/> (dostęp: 26.10.2023).

²⁹ Tytułem przykładu można wskazać, że w Hamburgu podatek od psów wynosi 90 euro rocznie, natomiast od „psów z listy” 600 euro rocznie. W Monachium jest to odpowiednio 100 i 800 euro.

³⁰ Na specjalnych listach umieszcza się rasy, które są uważane za niebezpieczne, popularnie nazywane są „psami z listy”. W ich utrzymywaniu obowiązują różnego rodzaju dodatkowe wymogi i ograniczenia.

³¹ Pitbull terrier, american staffordshire terrier, staffordshire terrier, bullterier.

³² Są to: alano, buldog amerykański, bullmastiff, mastiff – nie określono konkretnej rasy, natomiast dalej wskazano na mastiffa hiszpańskiego oraz mastino napoletano, a zatem należy przypuszczać, że zamierzeniem było umieszczenie wszystkich ras mastiffów

czona dla psów, które jako dorosłe psy osiągną wzrost w kłębie 40 cm i więcej lub będą ważyć minimum 20 kg. Zgłaszając psa do urzędu, należy dysponować poniżej wskazanymi dokumentami: zaświadczeniem wystawionym przez lekarza weterynarii o zdanym egzaminie z wiedzy i utrzymania psa (*Sachkundenachweis*)³³, potwierdzeniem wykupienia ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, które obejmuje pokrycie szkód na osobie w kwocie min. 500 000 euro i min. 250 000 euro jeżeli chodzi o inne szkody, potwierdzeniem zachipowania psa. W przypadku psów zakwalifikowanych do pierwszej i drugiej kategorii dodatkowo będzie to zezwolenie na jego posiadanie. Zakres niezbędnych do wypełnienia formalności, a co za tym idzie uiszczenia opłat za poszczególne czynności, jest szeroki, ale wskazane rozwiązania należy ocenić pozytywnie. Na szczególną aprobatę zasługuje wymóg zdania egzaminu sprawdzającego wiedzę dotyczącą opieki nad psem, ponieważ wymusza na opiekunie posiadanie minimalnej wiedzy we wskazanym zakresie, co przedkłada się właściwe prowadzenia psa i w konsekwencji – bezpieczeństwo. Zdecydowanie pozytywnie należy ocenić także obowiązek chipowania i rejestracji psów.

We Włoszech podatek od psów był podatkiem komunalnym ustanowionym w 1918 r. Po modyfikacjach pierwotnej regulacji wprowadzony został jako obowiązkowy we wszystkich gminach w 1931 r. Aktualnie we Włoszech nie pobiera się podatku od posiadania psa³⁴, ale istnieje obowiązek oznaczenia psa mikrochipem. Właściciel lub aktualny opiekun psa musi zadbać o jego prawidłową identyfikację – poprzez wszczepienie mikrochipa i zarejestrowanie go przez lekarza weterynarii w okresie do ukończenia przez psa drugiego miesiąca życia. Jednocześnie należy wy-

---

w tej kategorii, fila brasileiro, dog argentyński, rottweiler, tosa. Czynnikiem decydującym o umieszczeniu rasy na liście jest oprócz pierwotnego przeznaczenia wpływającego na zachowanie psa także jego wielkość.

³³ Wykaz pytań w języku angielskim oraz niemieckim dostępny jest na stronie internetowej: https://www.tieraerztekammer-nordrhein.de/wp-content/uploads/2022/08/Questionnaire_1_16_TK_Nordrhein-Englisch.pdf, (dostęp: 27.10.2023).

³⁴ Obowiązek podatkowy został zniesiony w 1991 r. mocą art. 7 ustawy z 14 sierpnia 1991 r. nr 281 o zwierzętach domowych i zapobieganiu ich bezdomności (Gazetta Ufficiale Serie Generale n. 203 del 30.08.1991, tekst dostępny pod adresem internetowym: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/1991/08/30/203/sg/pdf>, (dostęp: 3.11.2023).

stąpić o wydanie zaświadczenia o wpisie do rejestru, które stanowi „dokument tożsamości” towarzyszący zwierzęciu przy wszelkich ewentualnych zmianach właścicieli³⁵. Obowiązkowa jest identyfikacja i rejestracja psów w rejestrze psów lub właściwym lokalnym urzędzie ds. zdrowia (*Agenzia Sanitaria Locale*). Rejestracji psów mogą dokonywać zarówno urzędowi lekarze weterynarii, jak i prywatnie praktykujący, upoważnieni do dostępu do regionalnego³⁶ rejestru psów³⁷. To rozwiązanie również należy ocenić pozytywnie. Powszechny obowiązek identyfikacji psów nie ma na celu ograniczania liczby trzymany psów, ale jest skutecznym narzędziem pozwalającym na ustalenie właściciela w sytuacji ucieczki, pogryzienia czy też porzucenia psa.

W Irlandii posiadanie psa związane jest z uiszczaniem opłaty nazwanej „licencją”, której wysokość uzależniona jest liczby posiadanych psów oraz czasu, na jaki jest opłacana (na rok czy dożywotnio). Warunkiem umożliwiającym jej wykupienie jest ukończenie 16. roku życia³⁸. Również w tym kraju zdecydowano się na wprowadzenie wymogu obligatoryjnego znakowania zwierząt³⁹. Wszystkie psy muszą posiadać mikrochip wszczepiony przez weterynarza i być zarejestrowane w oficjalnej bazie danych przed ukończeniem 12. tygodnia życia. Dodatkowo, pies cały czas musi nosić obrozę, na której umieszcza się imię, nazwisko oraz adres właściciela⁴⁰. W przypadku stwierdzenia braku odpowiedniej identyfikacji urzędnik (*dog warden*) może nałożyć grzywnę na właściciela psa. Dodat-

---

³⁵ <https://www.salute.gov.it/portale/caniGatti/dettaglioContenutiCaniGatti.jsp?lingua=italiano&id=5467&area=cani&menu=tutela> (dostęp: 27.10.2023).

³⁶ W poszczególnych regionach mogą obowiązywać nieco inne procedury, ale wszystkie dane przekazywane są do rejestru zwierząt domowych – krajowego rejestru psów, kotów i fretek identyfikowanych za pomocą mikrochipów, https://www.salute.gov.it/anagcaninapublic_new/home.jsp (dostęp: 27.10.2023). Prowadzi go Ministerstwo Zdrowia w ścisłej współpracy z władzami regionalnymi. Wykaz rejestrów regionalnych dostępny jest pod adresem internetowym: https://www.salute.gov.it/anagcaninapublic_new/AadapterHTTP (dostęp: 27.10.2023).

³⁷ <https://www.salute.gov.it/portale/caniGatti/dettaglioContenutiCaniGatti.jsp?lingua=italiano&id=209&area=cani&menu=anagrafe&tab=1> (dostęp: 27.10.2023).

³⁸ <https://www.gov.ie/en/service/1059161009-dog-licence/> (dostęp: 3.11.2023).

³⁹ Statutory Instrument No. 63 of 2015 Microchipping of dogs regulations, <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/si/63/made/en/print> (dostęp: 3.11.2023).

⁴⁰ <https://www.citizensinformation.ie/en/environment/pets-and-wildlife/control-of-dogs/#le8d37> (dostęp: 3.11.2023).

kowe wymogi dotyczą określonych ras oraz ich odmian lub krzyżówek⁴¹. Ich przedstawiciele muszą być wyprowadzani na krótkiej, mocnej smyczy oraz w kagańcu pod opieką osoby powyżej 16. roku życia. Unormowania przyjęte w Irlandii również należy ocenić pozytywnie – oprócz uiszczenia świadczenia publicznoprawnego w postaci wybranej formy licencji na właścicieli nałożono obowiązek identyfikacji psów w dwójakiej formie. Znakowanie poprzez wszczepienie mikrochipa jest formą trwałą i raczej niezawodną, natomiast dodatkowy wymóg noszenia przez psa obroży z danymi właściciela to rozwiązanie zdecydowanie przyspieszające odnalezienie właściciela w przypadku zagubienia się psa czy ucieczki (do ich odczytania nie jest potrzebny czytnik jak w przypadku mikrochipa).

4. Wnioski

Mając na uwadze powyżej przedstawione rozwiązania, należy stwierdzić, że decyzja o pobieraniu publicznoprawnego świadczenia od posiadania psów powinna być rozważana w szerszym kontekście niż wyłącznie fiskalnym (w tym miejscu należy zadać sobie pytanie dlaczego ustawodawca zdecydował się wprowadzić opłatę od posiadania psów, a nie opłatę od posiadania kotów czy opłatę od posiadania zwierząt w ogóle?). Wpływy z tego rodzaju daniny zwykle nie mają kluczowego znaczenia dla budżetów, do których są pobierane. Połączenie obowiązku podatkowego z innymi wymogami takimi jak powszechna i obligatoryjna identyfikacja zwierząt poprzez wszczepienie mikrochipa oraz jego rejestrację w oficjalnej bazie mogłyby pozytywnie wpłynąć z jednej strony na możliwość egzekwowania podatku czy też opłaty z jednej strony, natomiast z drugiej na powszechnie występujące i uciążliwe problemy takie jak bezdomność

---

⁴¹ American pit bull terrier, buldog (w związku z brakiem sprecyzowania należy wskazać, że może chodzić o buldoga amerykańskiego, angielskiego lub kontynentalnego, wątpliwe byłoby umieszczenie na takiej liście buldoga francuskiego jako niewielkiego psa do towarzystwa), bullmastiff, doberman, bullterier, owczarek niemiecki, akita japońska, tosa, rhodesian ridgeback, rottweiler, staffordshire bull terrier, ban dog (bandog). Listę zawiera Statutory Instrument No. 123/1991 – Control of Dogs (Restriction of Certain Dogs) Regulations, <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1991/si/123/made/en/print>, (dostęp: 3.11.2023).

zwierząt – każdorazowo istniałaby możliwość ustalenia właściciela czy też jego poszukiwania w przypadku zabłąkania się czy ucieczki. Dodatkowo ułatwieniu uległaby kontrola obligatoryjnych szczepień⁴². Informacja o ich wykonaniu mogłaby być odnotowywana dodatkowo przez lekarza weterynarii w systemie rejestracyjnym. Aktualnie, w stanie braku powszechnego obowiązku znakowania zwierząt, zaświadczenie o wykonaniu szczepienia wydaje się z danymi tylko zadeklarowanymi przez właściciela, a zatem np. w przypadku pogryzienia przez psa brak stuprocentowej pewności, że okazany dokument dotyczy tego zwierzęcia (np. pies mieszańca czy w typie rasy bez znaków szczególnych ani identyfikacji w postaci tatuażu lub chipa). Przystawione powyżej rozwiązania niewątpliwie wpłynęłyby pozytywnie na kwestię odpowiedzialności za posiadanego psa, a co za tym idzie bezpieczeństwa w miejscach publicznych. Należy zatem stwierdzić, że opłata od posiadania psów mimo niewielkiego znaczenia fiskalnego jest daniną o niewykorzystanym potencjale.

Bibliografia:

- Antonów D., *Szczególne opłaty administracyjne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017.
- Baran W., Tyczka J., *Opłata od posiadania psów w miastach na prawach powiatu. Analiza badań empirycznych*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2017, nr 2, s. 61–85, DOI: <https://doi.org/10.12775/PBPS.2017.010>.
- Borszowski P., Stelmaszczyk K., *Komentarz do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* [w:] *Podatki i opłaty lokalne. Podatek rolny. Podatek leśny*. Komentarz, Warszawa 2016, art. 18(a), Lex.
- Cumming C., *The Hokiang Dog Tax Uprising*, „Counterfutures: Left Thought and Practice Aotearoa” 2021, vol. 11, s. 19–33.
- Czerski P., *Podmiot i przedmiot opłaty od posiadania psów* [w:] A. Hanusz (red.) *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, Lex.
- Dowgier R., Etel L., Liszewski G., Pahl B. [w:] R. Dowgier, L. Etel, G. Liszewski, B. Pahl, *Podatki i opłaty lokalne. Komentarz*, art. 18(a), Lex.

---

⁴² Na podstawie art. 56 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1075) jest to szczepienie przeciwko wściekliznie.

- Etel L. [w:] C. Kosikowski, E. Ruśkowski (red.), *Finanse publiczne i prawo finansowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2006.
- Etel L., *Konstrukcja prawna podatków i opłaty realizowane przez gminne organy podatkowe* [w:] M. Popławski (red.), *Wymiar i pobór podatków i opłat lokalnych*, Temida 2, Białystok 2009.
- Etel L., Dowgier R., *Podatki i opłaty lokalne – czas na zmiany*, Temida 2, Białystok 2013.
- Hanusz A., *Podatek od posiadania psów* [w:] A. Hanusz, P. Czernski, A. Niezgodna, *Dochody budżetu gminy*, Lex.
- Lasiński-Sulecki K., Morawski W., *Komentarz do art. 18a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych* [w:] T. Brzezicki, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, J. Wantoch-Rekowski, *Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych. Komentarz*, ODDK, Gdańsk 2013.
- Zieliński R., *Funkcje podatków w doktrynie prawnofinansowej oraz ich znaczenie dla praktyki stanowienia prawa podatkowego*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2019, nr 1, s. 115–130, DOI: <https://doi.org/10.18290/rnp.2019.29.1-6>.